

Ympäristöministeriö**VIITE: Lausuntopyyntö uhanalaisten lajien suojelun toimintaohjelmasta YM018:00/2014****METSÄHALLITUKSEN LAUSUNTO UHANALAISTEN LAJIEN SUOJELUN TOIMINTAOHJELMASTA**

Ympäristöministeriö on pyytänyt Metsähallitukselta lausuntoa uhanalaisten lajien suojelun toimintaohjelmasta. Toimintaohjelma toteuttaa osaltaan valtioneuvoston periaatepäätöstä Suomen luonnon monimuotoisuuden ja kestäväen käytön strategiasta vuosille 2012-2020.

Toimintaohjelman keskeisenä tavoitteena on parantaa yhteistyötä hallinnonalojen ja toimijoiden välillä, jotta lajiston uhanalaistumiskehitys saataisiin katkaistua kustannustehokkain sekä riittävän laaja-alaisin ja vaikuttavin toimin. Ympäristöministeriö on pyytänyt kiinnittämään lausunnoissa erityisesti huomiota toimenpide-ehdotusten toteuttamisen edellyttämiin yhteistyötarpeisiin ja –mahdollisuuksiin.

Metsähallitus toteaa lausuntonaan seuraavaa**Yleistä**

Metsähallitus toteaa, että uhanalaisten lajien suojelua edistävät merkittävästi useat jo käynnissä olevat laajasti elinympäristöjen ja ekosysteemipalvelujen suojelua toteuttavat toimintaohjelmat ja strategiat, mm. METSO-ohjelma, soidensuojelun täydennysohjelma yksityismailla, riistataloudellinen kosteikkostrategia ja kansallinen kalatiestrategia, ja näiden toteuttaminen ja resurssien turvaaminen on tärkeää myös uhanalaisten lajiston suojelun näkökulmasta.

Tehtyjen toimenpiteiden vaikuttavuus on ilmeisesti myös hyvä. Juslénin et al. tuoreessa julkaisussa (Juslén et al 2016: Application of the Red List Index as an indicator of habitat change. Biodivers Conserv DOI 10.1007/s10531-016-1075-0) todetaan, että UCN:n Red List Index – mukainen uhanalaistumiskehitys näyttää pysähtyneen pääosassa Suomen elinympäristötyyppejä.

Toimenpideohjelmassa on esitetty yhteensä 47 uhanalaisten lajien suojelun tilaa parantavaa toimenpide-ehdotusta. Metsähallitus on vastuu- tai yhteistyötahona mukana 37 toimenpiteessä, ja näistä neljässä Metsähallitus on mainittu päävastuutahona (toimenpiteet 2, 5, 20 ja 30). *Metsähallituksen rooli uhanalaisten lajien suojelussa on tällä perusteella erittäin merkittävä sekä suojelualueilla, talousmetsissä että muilla Metsähallituksen hallinnassa olevilla alueilla.*

Toimenpiteistä lukumääräisesti eniten (8) kohdistuu lajitiedon hallintaan, tiedon lisäämiseen ja ajantasaisuuteen sekä toimien priorisointiin (6). Luontotyypeistä lukumääräisesti eniten toimenpiteitä on ehdotettu metsiin (7) sekä lintuvesiin ja kosteikoille (6). Toisaalta toimenpide-ehdotusten laajuus

elinympäristötyypeittäin vaihtelee huomattavasti, joten pelkkä lukumääräinen tarkastelu ei kuvaa toimenpiteeseen liittyvän tehtäväkentän ja tarpeen laajuutta. Tämä vaikeuttaa ehdotettujen toimenpiteiden tärkeyden, vaikuttavuuden ja resurssitarpeiden keskinäistä vertailua. Toimintaohjelma kokonaisuudessaan käsittelee asioita varsin yleisellä tasolla, ja sen perusteella on vaikea hahmottaa mitkä olisivat tärkeimpiä konkreettisia toimia.

Toimenpiteiden lukumäärän perusteella esiin nousevat asiat ovat kuitenkin Metsähallituksen mielestä keskeisiä.

Toimintaohjelma on laaja ja kattava katsaus uhanalaisten lajien suojelun tarpeisiin. Seuraavassa on esitetty toimenpide-ehdotuskokonaisuuksiin liittyviä kommentteja.

Lajitiedon hallinta, tiedon lisääminen ja ajantasaisuus

Metsähallitus on työryhmän kanssa täysin samaa mieltä siitä, että uhanalaisia lajeja koskevan tiedon laatu ja ajantasaisuus sekä tiedon hallinta ja saatavuus toimijoille on yksi tärkeimmistä, kiireellisimmistä, kustannustehokkaimmista ja vaikuttavimmista keinoista parantaa uhanalaisten lajien suojelua. Tiedon laadun osalta on käytännön toiminnassa todettu sen käyttöä haittaavia puutteita.

Metsähallituksessa on kehitetty LajiGIS –tietojärjestelmä uhanalaisen ja muun lajitiedon hallintaan ja operatiivista lajisuojelutyötä varten. LajiGISiin tallennetaan myös merialueiden ja sisävesien inventointi- ja lajistotietoa. LajiGIS on osa ULJAS – tietojärjestelmäkokonaisuutta, johon kuuluvat lisäksi kiinteistö- ja maankäyttötietojen hallintajärjestelmä OMGS, suojelualueiden tietojärjestelmä SATJ, suunnittelu- ja seurantatietojärjestelmä SASS, kuviotietojärjestelmä SAKTI ja palveluvarustuksen tietojärjestelmä (PAVE) sekä vielä toistaiseksi myös metsätalouden suunnittelukokonaisuus (SILVIA). ULJAS -sovelluskokonaisuus on kehitetty ympäristöministeriön asettamassa SALTI -hankkeessa (2008-2014), jonka keskeinen tavoite on ollut toteuttaa koko valtion luonnonsuojeluhallinnon (MH LP, ELY-keskukset, SYKE, YM) yhteiseen käyttöön tuleva järjestelmäkokonaisuus, joka lisää työn tuottavuutta, parantaa toiminnan laatua sekä helpottaa luonnonsuojeluhallinnon toimijoiden yhteistyötä. ULJAS -tietojärjestelmäkokonaisuus palvelee sekä valtion maa- ja vesiomaisuuden että kaikkien suojelualueiden hallintaa, hoitoa ja käyttöä.

Uhanalaisen lajiston tiedonhallinnan osalta LajiGIS on rinnakkainen järjestelmä SYKEN Hertta Eliölajit – tietokannalle, joka tällä hetkellä on uhanalaisten lajien tiedon primäärijärjestelmä. Hertta Eliölajit –tietokanta on tekniikaltaan vanhentunut, ja sen uudistamiseksi on SYKEssä käynnistetty Ympäristöministeriön varoilla ns. ELSE –hanke.

Saman tiedon ajantasainen ylläpito kahdessa rinnakkaisessa tietojärjestelmässä ei ole Metsähallituksen mielestä linjassa SALTI –hankkeen työn tuottavuuden lisäämisen, toiminnan laadun parantamisen ja toimijoiden yhteistyön lisäämisen tavoitteiden kanssa.

LajiGISin vahvuutena on nykyaikaisen teknisen toteutuksen lisäksi se, että LajiGISiä voidaan käyttää tiedonhallinnan ohella myös käytännön operatiivisen lajisuojelutyön suunnittelussa ja toteutuksessa.

Metsähallitus esittää harkittavaksi, että Laji-GIS nimettäisiin uhanalaisten lajien tietojen primääritietokannaksi ja LajiGISin kehittämistä jatkettaisiin tätä tarkoitusta palvelevaksi yhteistyössä Metsähallituksen, SYKEN ja muiden toimijoiden kanssa, tarvittavat resurssit turvaten. Joka tapauksessa tuntuisi tarkoituksenmukaiselta, ettei kehitettäisi kahta rinnakkaista järjestelmää.

Metsähallitus pitää erittäin tärkeänä Lajitietokeskuksen kehittämistä palvelemaan tietojen saatavuutta sekä Lajitietokeskuksen kehittämiseen ja ylläpitoon vaadittavien resurssien turvaamista. Metsähallitus korostaa, että uhanalaisen lajiston tiedonkulun ja saatavuuden ongelmien ratkaisemiseksi on tärkeää, että Metsähallituksen luontopalvelut, SYKE, Luomus ja muut uhanalaistietoa hallinnoivat tahot sopivat uhanalaistietojen vaihtoon liittyvistä käytännöistä ylimääräistä hallinnollista taakkaa välttämällä.

Metsähallitus pitää erittäin tärkeänä, että toimijoille varmistetaan riittävät resurssit, jotta uudet, luotettavat uhanalaisten lajien tiedot voidaan tallentaa tietokantoihin viiveettä. Metsähallitus pitää erittäin tärkeänä

tietokantoihin tallennettavan uhanalaisten lajien tiedon nykyistä parempaa laadun valvontaa sekä tiedon tallentajien koulutusta. Tähän työhön on pystyttävä osoittamaan resursseja niin Metsähallituksessa kuin ympäristöhallinnossakin.

Toimenpideohjelmassa korostetaan tarkkojen paikkatietojen toimittamista metsäsektorin ja yksityisten metsänomistajien käyttöön, mikä onkin tärkeää. Tarvetta on kuitenkin myös toiseen suuntaan: metsäsektorin yksityismailta keräämä uhanalaisten lajien paikkatieto tulisi myös saada uhanalaisten lajien tietojärjestelmiin ja muiden toimijoiden käyttöön.

Metsähallitus tukee toimenpiteen 5 mukaisia perustettujen luonnonsuojelualueiden, niiden lähialueiden ja puutteellisesti tunnettujen alueiden lajiston peruskartoituksia. Kun suojelualueiden uhanalainen lajisto tunnetaan, voidaan suojelualueilla sijaitsevia uhanalaisten lajien elinympäristöjä tarpeen mukaan hoitaa, ja samalla toteuttaa perustettujen suojelualueiden perustehtävää. Lajisuojelun vaikuttavuuden kannalta tulee kuitenkin muistaa lajistokartoitusten tarpeellisuus myös suojelualueiden ulkopuolella. Liitteen 3 taulukossa ehdotettu lisäresurssitarve luontopalveluille suojelualueiden lajistokartoituksiin on todellinen, mutta ei-suojeltujen alueiden lajistokartoituksiin lisäresurssitarve on myös ilmeinen.

Toimien priorisointi ja yhteistyön lisääminen

Uhanalaisten lajien turvaaminen edellyttää eri hallinnonalojen yhteistyötä toimien priorisoimiseksi ja tehokkaaksi kohdentamiseksi. ELY-keskuskohtaiset kiireellisesti suojeltavien lajien neuvottelut ovat osoittautuneet hyvin toimivaksi keinoksi edistää uhanalaisten lajien suojelua, ja ne ovat osaltaan myös edistäneet osallistujien välistä yhteistyötä. Metsähallitus ehdottaa, että vastaavaa toimintatapaa jatketaan soveltaen muidenkin uhanalaisten lajien osalta, kun kiireellisesti suojeltavien lajien neuvottelukierros päättyy, ja harkitaan tapauskohtaisesti neuvottelujen osallistujajoukon laajentamista esim. metsä- tai maataloussektorin toimijoiden suuntaan.

Metsähallituksen tavoitteena on ollut jo pitkään toimenpiteen 10 mukainen tehokas, vaikuttavien ja vaikutukseltaan mahdollisimman pitkäkestoisten toimenpiteiden ja menetelmien käyttö suojelualueilla uhanalaisten lajien elinympäristöjen hoidossa, ja toimintaa kehitetään edelleen saatujen kokemusten ja seurannan perusteella.

Painopistealuekartat ovat mielenkiintoisia ja havainnollisia ja niiden avulla lajisuojelun toimia voidaan kohdentaa entistä paremmin priorisoiden ja lajistollisesti arvokkaimmat alueet voidaan ottaa huomioon maankäyttöön liittyvissä hankkeissa. *Metsähallitus ehdottaa, että uhanalaisen lajiston painopistealueilla erilaisissa maankäytön hankkeissa toimijoiden ja ympäristöhallinnon välinen yhteistyö olisi erityisen tiivistä, jotta lajiston tarpeet voitaisiin mahdollisimman hyvin ottaa huomioon hankesuunnittelussa alusta lähtien.*

Karttojen tulkinnessa on kuitenkin muistettava, että painopistealueet perustuvat olemassa olevaan tietoon, joka uhanalaisten lajien esiintymisen osalta on puutteellista. Siksi karttoja voi tulkita vain suuntaa-antavina, ja niitä tulisi päivittää lajitiedon karttuessa. Karttoissa korostuu myös runsaslajinen Etelä-Suomi vähälajisemman Pohjois-Suomen kustannuksella.

Myös Zonation -analyysien tulkinnessa ja johtopäätösten vetämisessä tulee noudattaa varovaisuutta ja muistaa lähtöaineiston puutteet, epätarkkuudet ja virheet. Esim. Lapin Zonation -analyysit perustuvat puutteellisiin maastoinventointeihin. Myöskään kriteerit arvokkaalle alueelle eivät ole koko maassa samat: esimerkiksi lehtipuun määrä lisää arvoa Etelä-Suomessa, mutta ei Metsä-Lapissa.

Vapaaehtoistoiminta

Metsähallituksen luontopalvelut tekee tiivistä yhteistyötä erilaisten vapaaehtoistoimijoiden kanssa lajien seurannassa, kartoituksissa ja elinympäristöjen hoidossa. Vapaaehtoistyö on luontopalveluille erittäin tärkeä voimavara. Kuitenkin ympäristöhallinnossa ja luontopalveluissa tulee olla riittävästi resursseja

asiantuntijatyöhön, jotta lajisuojelutyön suunnitelmallisuus ja jatkuvuus sekä vapaaehtoistyön ohjaus voidaan turvata.

Eliötyöryhmissä on edustettuna Suomen paras lajiasiantuntemus, ja eliötyöryhmien toiminnan resurssien turvaaminen onkin Metsähallituksen mielestä erittäin tärkeää.

Neuvonta, koulutus ja viestintä

Monissa yliopistoissa lajintuntemuksen opettaminen biologeille on yliopistojen resurssien vähenemisen myötä vähentynyt ja säästösyistä mm. maastokursseista on tingitty. Lajintuntemus on kaiken uhanalaistyön perusta ja sen laatuun tulisi kiinnittää myös yliopistokoulutuksessa nykyistä enemmän huomiota ja turvata riittävät resurssit. *Metsähallitus ehdottaa yliopistojen välisen yhteistyön lisäämistä ja tiivistämistä lajintuntemuksen opetuksessa ja maastokurssien järjestämisessä.*

Vieraslajien hallinta

Vieraslajien hallintaan liittyy tuoretta EU:n ja kansallista lainsäädäntöä, jonka toimeenpano on vasta käynnistymässä niin Metsähallituksessa kuin Suomessa yleensä. Vieraslajien hallinnassa korostuu hallinnolliset ja maanomistusrajat ylittävä yhteistyö niin tiedon keräämisessä kuin haitallisten vieraslajien poistossakin. Ehdotettu haitallisten vieraslajien hallinnan toimenpiteiden kohdentaminen suojelualueille ja niiden lähiympäristöön on monimuotoisuuden suojelun kannalta erittäin tärkeää. Käytännössä tämä koskee ennen kaikkea haitallisia vieraskasvilajeja. Toiminnan tehokkuuden edellytyksenä on tiivis yhteistyö Metsähallituksen ja yksityisten maanomistajien kanssa sekä riittävät resurssit, joita voi käyttää sekä suojelualueilla että niiden ulkopuolella. Nykyisin monen rahoituslähteen käyttö rajoittuu pelkästään joko suojelualueille tai niiden ulkopuolelle, mutta vieraslajien hallinnassa resurssien käytön tulisi olla tältä osin joustavampaa.

Maankäytön suunnittelu

Uhanalaisen lajiston esiintymispaikkatiedot muodostavat hyvän tietoperustan kaavahankkeiden luontoselvityksille. Metsähallitus pitää toimenpiteessä esitettyä kaavamerkintöjen yhdenmukaistamista ja kehittämistä kannatettavana sekä uhanalaisten lajien esiintymispaikkatietojen saatavuutta, luotettavuutta ja käytön osaamista edellytyksenä tälle.

Uhanalaisen metsälajiston turvaaminen

Metsähallituksen mielestä toimenpide 24 (Tehostetaan metsälajiston suojelua varsinkin Etelä-Suomessa kohdentamalla METSO-ohjelman toimenpiteitä erityisesti lajistollisesti arvokkaimpiin kohteisiin ja elinympäristöihin sekä turvaamalla ohjelman rahoitus) on keskeinen metsien uhanalaisen lajiston suojelun keino, ja sen toteutuminen tulisi turvata.

Metsähallitus korostaa toimenpiteessä 25 esitettyä osaamiseen ja vapaaehtoisuuteen perustuvaa monimuotoisuuden ja puuntuotannon yhteensovittamista erittäin kannatettavana. Puuntuotanto ja lajiston suojelu ovat monessa tapauksessa sovitettavissa hyvin yhteen ja oikein toteutetuilla toimenpiteillä voidaan jopa edistää lajiensuojelua.

Toimenpiteen 30 tavoitteena on tehostaa alue-ekologista tarkastelua ottamalla aiempaa laajemmin käyttöön alue-ekologisen suunnittelun mahdollistama keinovalikoima, mm. lisäämällä monimuotoisuuden lisäämisalueiden käyttö haapa- ja palojatkumalueilla sekä paahdeympäristöissä. Alue-ekologisella suunnittelulla tulisi myös aiempaa paremmin ottaa huomioon lajien leviämis- ja kulkuyhteyksiä suojelualueiden välillä ja edistää mm. lahopuun, muodostumista ja säilymistä. Toimenpiteeseen sisältyy myös alue-ekologisen suunnittelun ja tarkastelun ohjeen päivittäminen aktiivista luonnonhoitoa korostaen.

Metsähallitus toteaa, että alue-ekologisen suunnittelun ja tarkastelun ohje on jo päivitetty nimenomaan kyseistä toimenpidettä edistäväksi jo toimintaohjelman valmisteluvaiheessa, ja alue-ekologinen suunnittelu toteutetaan jatkossa toimenpiteen tavoitteiden mukaisesti.

Haapalajiston ja haavan uudistumisen kannalta ongelmana on vahva hirvikanta, joka on ongelma niin suojelualueilla kuin talousmetsissäkin. Suojelualueisiin sisältyy taimikoita ja nuoria metsiä, joissa on haapaa, mutta hirvien laidunnuksen takia haapa ei pääse järeytymään. Haavan uudistamisen varmistamiseksi tulisi hirvikantaa pienentää metsästyksellä alueilla, joilla haavan uudistuminen on tärkeää uhanalaisen lajiston suojelemiseksi.

Sivulla 49 todetaan näin: ” Riistakolmiolaskentojen tuottamaa tietoa metsäkanalintujen, etenkin metson ja pyyn kokonaistiheydestä voitaisiin pitää yhtenä metsien luonnontilan mittarina.” Metso ja pyy tulevat hyvin toimeen myös asianmukaisesti hoidetuissa talousmetsissä, joten Metsähallitus ehdottaa, että tekstiä muutetaan esimerkiksi muotoon: Riistakolmiolaskentojen tuottamaa tietoa metsäkanalintujen, etenkin metson ja pyyn kokonaistiheydestä voitaisiin pitää yhtenä metsien *monimuotoisuuden* mittarina”.

Suojellun metsämaan osuudesta puhuttaessa (mm. s. 46 toinen kappale ja kohdan 4.8.1.2 ensimmäinen kappale) tulisi kertoa, mistä suojeluprosentit ovat peräisin, kun laskutapoja on monia. Lisäksi tulee varmistaa, että tiedot perustuvat mahdollisimman tuoreisiin tilastoihin.

Sivulla 45 todetaan, että ”Talousmetsien luonnonhoidolla, kuten lahoppuun lisäämiseen tähtäävillä toimilla on pystytty hidastamaan metsälajiston uhanalaistumiskehitystä.” Juslénin et al. tuoreessa julkaisussa (Juslén et al 2016: Application of the Red List Index as an indicator of habitat change. Biodivers Conserv DOI 10.1007/s10531-016-1075-0) todetaan, että metsälajiston uhanalaistuminen on pysähtynyt. Lisää tietoa metsälajiston uhanalaistumiskehityksestä saadaan nyt käynnissä olevien tutkimusten ja selvitysten valmistuessa v. 2020 uhanalaisarviota varten.

Uhanalaisen suolajiston turvaaminen

Metsähallitus pitää tärkeänä soidensuojelun täydennysohjelman toteuttamista soidensuojelutyöryhmän esittämällä tavalla myös yksityismailla. Suojelualueiden ojitettujen soiden ennallistaminen on edennyt erityisesti LIFE –hankkeissa, ja Metsähallitus valmistelee parhaillaan uutta soiden ennallistamiseen keskittyvää HydrologiaLIFE - hanketta. Talousmetsissä riistaelinympäristöjen parantamiseksi tehtävistä soiden ennallistamisista on hyötyä myös muille soiden uhanalaisille lajeille.

Toimenpideohjelmassa esitetään metsätalouden kannattamattomien ojitusalueiden ennallistamista. Valtion mailla jää nykyisin suuret määrät soita ennallistumaan, kun kunnostusojituskriteerejä on tiukennettu huomattavasti. Näitä kohteita on ennallistettu ja ennallistetaan aktiivisesti riistatalouden näkökulmasta (riistaelinympäristöjen hoitokohteet, ns. REH -kohteet).

Uhanalaisen sisävesilajiston, rantalajiston, lintuvesien ja muiden kosteikkojen uhanalaisten lajiston turvaaminen

Vesien ja kosteikkojen ja niiden lajiston suojelu edellyttää toimia koko valuma-alueella. Siksi näiden luontotyyppien ja lajien suojelu edellyttääkin eniten toimivaa ja laaja-alaista, eri sektorirajat ylittävää yhteistyötä.

Kosteikkojen suojelun tilan parantamiseksi tarvittavia toimia on kuvattu juuri valmistuneessa Suomen Ramsar –kosteikkotoimintaohjelmassa 2016–2020, jolla on selkeitä yhtymäkohtia uhanalaisten lajien suojelun toimintaohjelman kanssa. Tärkeää on myös toteuttaa tehokkaasti jo aiemmin laadittuja strategioita ja suunnitelmia, joiden toteuttaminen edistää myös uhanalaisten sisävesilajien suojelua, mm. vesien kunnostusstrategia, kalatiestrategia ja pienvesien suojelu- ja kunnostusstrategia.

Metsähallitus korostaa erityisesti arvokkaiden lintuvesien hoidon tärkeyttä ja kiireellisyyttä.

Riistalajien näkökulmasta toimintaohjelma sisältää hyvin samanlaisia toimenpide-esityksiä kuin riistahallinnon kosteikkostrategiakin ja on sitä tukeva. Toimintaohjelmassa ovat hyvin esillä vierasperäisten pienpetojen pyynnin tarve linnustonsuojelualueilla ja niiden läheisyydessä, uhanalaisten vesilintujen elinympäristöjen kunnostaminen, avovesikosteikkojen perustaminen ja taantuneiden vesilintujen metsästyksen muutostarpeet ja levähtämisalueiden perustaminen muuttoreittien varrelle.

S. 65 lause: ”Valtion talousmetsissä on vuosina 2007–2015 perustettu noin 240 hehtaaria avovesikosteikoita yhteistyötapa eräasiantuntijoiden kanssa” tulee korjata muotoon ” ”Valtion talousmetsissä on vuosina 2007–2015 perustettu noin 240 hehtaaria avovesikosteikoita yhteistyönä eräasiantuntijoiden kanssa”

Kallioiden, kivikoiden ja louhosten uhanalaisten lajien turvaaminen

Pohjois-Lapin kalliot jäivät pois valtakunnallisesta arvokkaiden kallioalueiden inventoinnista. Tämä epäkohta tulisi korjata täydennysinventoinnilla.

Uhanalaisen tunturilajiston turvaaminen

Tunturilajistokappaleessa mainitaan uhkana kaivosteollisuus. Sivulla 76 mainitaan yhtenä kiireellisimmistä toimista kaivosteollisuuden ohjaaminen pois arvokkaimmista kohteista. Tunturialueilla ei kuitenkaan ole käynnissä kaivostoimintaa tai malminetsintää lukuun ottamatta GTK:n kairauksia Tarvantovaarassa ja Lätäsenolla, jotka nekään eivät kohdistu tunturipaljakalle. Tulevaisuudessa kaivostoiminta voi muodostua joissain tapauksissa uhkaksi, mutta tällä hetkellä se ei sitä ole.

S. 75 lausetta ”Lapissa suurimpia maankäytön paineita ovat kaivostoiminta, tulvasuojelu, turvetuotanto, tuulivoiman rakentaminen sekä matkailuun liittyvä rakentaminen ja muut aktiviteetit, joista monet kohdistuvat erityisesti tunturipaljakoille” tulee korjata. Kaivostoiminnan lisäksi tulvasuojelu ja turvetuotanto ovat merkityksellisiä tunturialueilla.

Metsähallitus ehdottaa, että lause ”Porojen laidunnus on toisaalta ilmastonmuutoksen vaikutusten merkittävä vastavoima tunturialueilla ja etenkin matalakasvuisten luontotyyppien ja niiden lajien säilyminen edellyttää porojen laidunnusta” muutetaan LuTu – julkaisun kanssa yhdenmukaiseksi muotoon ”porojen sopiva laidunnus voi edistää ja ylläpitää mm. tunturiniittyjen lajiston monimuotoisuutta” (Lutu I, s.199–201).

Tunturilajiston osalta ilmastonmuutosta käsittelevässä kappaleessa mainitaan, että ”Lajiston seuranta ja kartoitusta tulisi jatkaa vähintään nykyisellä tasolla”. Toimenpideohjelman tavoitteisiin pääsemiseksi lajiston seuranta ja kartoitusta tulee lisätä. Tunturialueilla suuri osa lajitiedosta on vanhaa ja laajoilta alueilta tieto puuttuu kokonaan. Tunturialueilla lajitiedon keruu on hidasta, työlästä ja hyvin kallista verrattuna moniin muihin alueisiin.

Metsähallitus ehdottaa, että porolaidunnuksen yhteydessä toimenpideohjelmassa käytettäisiin johdonmukaisesti termiä ”voimakas laidunnuspaine” ylilaidunnuksen sijasta. Paikoin tekstissä on käytetty esim. termiä suuri laidunpaine.

Resurssitarve

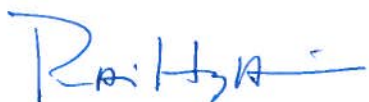
Metsähallitus toteaa, että priorisoimalla, yhteistyötä lisäämällä ja olemassa olevia resursseja kohdentamalla voidaan nykyresursseinkin uhanalaisten suojelun tilannetta parantaa, mutta merkittävää parannusta uhanalaisten lajien suojelemiseksi saadaan aikaan vain resursseja lisäämällä. Ennen kaikkea tämä koskee lajisuojelun asiantuntijatehtäviä mm. ELY-keskuksissa ja Metsähallituksessa sekä lajistoltaan arvokkaimpien kohteiden ennallistamisesta ja luonnonhoitoa. Metsähallitus korostaa myös ennen kaikkea tietojärjestelmien kehittämiseen liittyviä resurssitarpeita.

Metsähallituksella on sekä käynnissä että valmistelussa LIFE-hankkeita, joilla saadaan resursseja myös uhanalaisen lajiston suojeluun. Hanketoiminnan edelleen kehittäminen toimijoiden yhteistyönä onkin tärkeää resurssien lisäämiseksi ja toimenpiteiden toteuttamiseksi. Tässä yhteydessä on muistettava, että hankerahoituksen yhtenä keskeisenä edellytyksenä on omarahoitusosuuden riittävyys.

Lajisuojelutyö ympäristöhallinnossa ja Metsähallituksessa edellyttää kuitenkin jatkuvuutta, joten lajisuojelun keskeiselle ydintyölle on voitava taata riittävä, pysyvä rahoitus.

Metsähallitus kiittää mahdollisuudesta lausua toimintaohjelmasta. Lisätietoja lausunnosta antavat tarvittaessa erikoissuunnittelija Tuula Kurikka puh. 0400 255 212, tuula.kurikka@metsa.fi ja henkilöstö- ja kehitysjohdaja Tapio Pouta puh. 0400 295 909, tapio.pouta@metsa.fi.

Tikkurila 6.9.2016

Pentti Hyttinen
Pääjohtaja